

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

a) oheň
b) moře
c) skála

3 Hlavním městem
turisticky
oblíbeného
Chorvatska je:
a) Záhřeb
b) Dubrovnik
c) Lublan

Šofar

Šanda

Šišlání

Obsah:

Ke čtení

Jakub Šofar: **Strky frky** (4)

Jakub Šofar: **Přečteno** (8)

Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek – Veliká povodeň v Čechách roku 1897** (10)

Básničky

Michael Lorenc: **Hra** (16)

Pavína Vitková: **Ukázky** (20)

Milan Kozelka Replikant: **Reflektor mladých** (27)

Zadek

Wagner a Liszt v Piešťanech (28)

Jiří T. Král: **Královiny** (30)

Baloun: **O komunistickém Šroubkovi a střízlivém zlém skřetovi** (32)

Zdeněk Mitáček: **Podél trati – Drážďany staré a nové** (34)

**SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětsí obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Citát měsíce

Dnes pojedeme kabrioletem, potřebuji si provětrat mozek.

Jonh F. Kennedy, 11.00 hod., 22. listopadu 1963, Dallas, Texas

vybral

Vratislav Telátka

emeritní profesor filozofie

Na titulní stránce: Drážďany (k článku na str. 34)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 5, ročník 12. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Marie Böhmová, Václav Dvořák, Martin Groman, Michal Šanda, Jakub Šofar, Petr Štengl, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Literární zádrhel

Luboš Majzlík Náhodné setkání

Jacques Prévert potkal
Raymonda Queneaua
a ptá se:
„Víte, že už se nezdraví,
pane Queneau?“
Ale Raymond Queneau
nečte Prévertovy básně!
Tak mu odpoví jen jednou
dobře mířenou fackou
a oba umělci
pokračují spokojeně
v cestě.

Komentář k básni

Luboš Majzlík potkal Daniila Charmse a ten ho místo pozdravu přetáhl deštníkem: „Víte, že by napodobovatelé měli být invenční?“ A hned po Majzlíkovi začal házet kamením. Charms totiž rád házel kamením. Sotva uviděl kameny, už je musel házet. Křičel přitom: „Víte, že z historky báseň neuděláte, i když ji přepíšete do veršů?“ Co dělal Majzlík, nebylo ani trochu zajímavé.

Karl Thurgau von Jabkowicz

Naši milí,

k vytyčenému cíli – stát se nejhorším kulturním periodikem u nás – se Dobrá adresa blíží rychleji, než jsme čekali i v neoptimističtějších snech. Tak se pro vás v tomto čísle prakticky odmlčel Jiří T. Král, Zdeněk Mitáček se dlouze a nezajímavě rozepsal (a ještě nezajímavěji rozfotil) o svém výletu do Drážďan (koho to zajímá?) a Baloun dále popisuje, kam redaktori Dobré adresy chodí pospolu žrát (koho to zajímá?). Všechno, co se dá jen trochu číst (Thurgaua, Šofara a Banánovky) jsme dali na začátek, abyste to měli rychle za sebou a mohli se už věnovat jen opravdovým lahůdkám literární koprolie. Tím samozřejmě nechceme urazit naše básníky, kteří se do čísla dostali nevinně a jejichž literární hodnota se nijak neliší od hodnoty jakékoliv jiné poezie, vydávané dnes kýmkoliv jiným kdekoliv jinde. Literatuře zdar! (Koho to zajímá?)

Štefan Švec

K
e
č
t
e
n
í

Strky-frky

Poslechněte slovo Boží...

„Všechno tedy, co chcete, aby vám lidé činili, budete také podobně činit jim.“ (Matouš 7, 12)

Máme-li tato slova Ježíše Krista uplatnit na používání mobilních telefonů a počítačů, budeme druhým projevat úctu a dbát na dobré způsoby. Žena jménem Anne vypráví: „Jednou jsme s manželem byli v restauraci. U vedlejšího stolu seděli dva muži. Jeden z nich však při jídle celou dobu s někým telefonoval. Bylo nám líto toho druhého muže, protože v podstatě jedl sám.“ (...)

Techniku používejte ohleduplně a hospodárně.

In: *Probuďte se!*, listopad 2009.

Amen, amen, amen. Jehova je obeznámen...

Velmi Krásně...

Osmistránkový newsletter Centra pro ekonomiku a politiku (CEP) je příkladným fanzinem Václava Klause. V březnovém vydání je na straně 3 jeho text *Reforma důchodů je nepromyšlená* + fotografie a reklama na jeho knihu *Co je to EVROPEISMUS*, na straně 4 jeho text *Nespojujme důchodovou reformu se zvýšením DPH* + fotografie, na straně 5 jeho text *Proč nahradit stejné (skoro) stejným* + fotografie a reklama na knihu *Rok osmý. Václav Klaus 2010. Projevy, články, eseje*.

Na straně 1 a 2 píše Jaroslav Vostatek, profesor Vysoké školy finanční a správní, o penzích: *Penze – vládní politika kontra teorie*. Z hutného textu vybíráme to zásadní: *Václav*

Klaus před několika dny šel do velmi živého tématu důchodové reformy. Zabývám se tímto tématem dlouhodobě a mohu potvrdit naprostou správnost jeho analýzy. (...) Připomínám, že tehdy ODS navrhovala reformu liberálního typu, která odpovídá tehdejšímu i dnešnímu názoru Václava Klause. (...) Pokud jde o vlastní koncept reformy, tak ten Klausův je naprosto jasný a srozumitelný.

Ostatně vědecká rada Vysoké školy finanční a správní, to je pěkná soupiska hráčů...

Holinky a hodinky,
jak se to rýmuje...

Už jsem psal o kvízech z *Metra*. 1. dubna, a v tom je asi ten háček, zněla jedna z otázek:

Hlavním městem turisticky oblíbeného Chorvatska je:

- 1) Zábřeh
- 2) Dubrovnik
- 3) Lublaň

Ale vzhledem k tomu, že se v ostatních čtyřech dotazech chyby nevyskytly, tak to asi byl vysoce sofistikovaný apríl.

Něco jiného jsou ale veselé překlepy. Ty máme rádi, nějak nám zhezčují svět. V *Reflexu* 10/2011 zpovídal Milan Tesař houslistu Čechomorů Karla Holase a mj. se ptal: *Na desce figuruje další velká postava hudební scény, basista Tony Levin, zakládající člen King Crimson, jenž hrál... King Crimson – to je skoro jako kat z krimiplenu.*

metro.cz
1. DUBNA 2011

KVÍZ

1 Rakouský závodník formule 1 narozený roku 1949 je:
a) Schumacher
b) Lauda
c) Senna

2 Petr je jméno řeckého původu, které znamená:
a) oheň
b) moře
c) skála

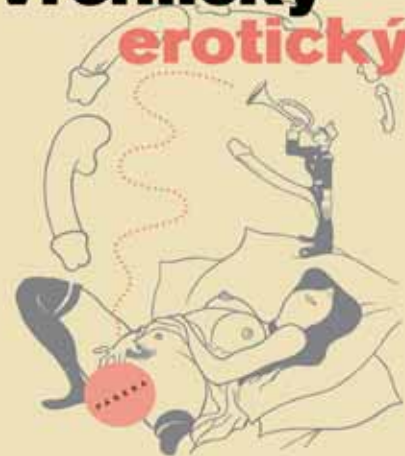
3 Hlavním městem turisticky oblíbeného Chorvatska je:
a) Zábřeh
b) Dubrovník
c) Lublaň

4 Elulu, Kubaba nebo Dudu byli panovníci v:
a) Sumeru
b) Babylonu
c) Egyptě

5 Německý básník Friedrich von

...ní: 1-b, 2-c, 3-b, 4-c, 5-b.
...odpovědi dnešního kvízu?

Vrchlický erotický

Rytíř Smil a další erotika
připisovaná Jaroslavu Vrchlickému

nář Lidovek dnes očekával nějaké kritické výkony. Ale nasadit do diskuse Jaromíra Slomka je něco podobného, jako kdyby hlavní projev na konferenci o osudu Kurdů měl Mustafa Kemal Atatürk. Čili výborná volba.

To zase ale v *Respektu* nejspíš nemají o čem psát, tak Petr Třešňák vytáhl kauzu antisemitismu Jana Nerudy, ze které dělá trháč po vzoru *Blesku*. Tohle asi nevíte, tak já vám to, jářku, povím! Antisemitistického Nerudu jsme si četli na gymnáziu. Kdo se trochu pohybuje v literatuře, mohl by z období konce národního obrození a doby emancipace českého národa dokladovat téměř v každém díle našich velikánů nějakou protižidovskou stopu, což samozřejmě využila druharepubliková a protektorátní propaganda, všechny ty brožurky typu „co řekli naši velikáni o židech“. Kdyby to v *Respektu* mysleli vážně a ne jen jako kauzu, museli by začít od podlahy, a ne vyzobávat lehké body. Že zde chybí zásadní práce o této problematice, která by nebyla zatížena všemi možnými tlaky, to je zřejmé. Ale je jiný antisemitismus Nerudův a vlajkařů, Pludkův a Boba Hurikána. Je třeba psát o Rohlingovi a o vlivu Fordova *Mezinárodního žida*. O české ublíženosti a o židovských krámech... Vyžrat střídu z chleba umí každý foxteriér, který absolvoval korespondenční hafací studium. Suchých kůrek máme kvůli tomu plné valníky.

Ty kluku ušatej...

No tebe myslím, Jiří T. Králi, nebo jak se vlastně jmenuješ, tajemný blogere, blogisto, blogálisto. Když si chceš vydobýt respekt a uznání a prostor skrze svoje remcy, tak nesmíš nasírat čtenáře tím, že se odmlčíš na neúnosnou dobu. Udržovat blog znamená do něj psát, nejraději každý den. Naposledy jsi něco naškrábal do Královin 22. 2. 2011. Od té doby mlčíš jako Julia Fučík. Ale víš, jak to bylo s Fučíkem? Právě že...

Kdo chvíli stál, ten stojí opodál.

P. S.: Jiří T. Král se probudil 12. 4., hora porodila Mickey Mouse. Tak pan prezident prý pero neukradl. To by byla dobrá zpráva...

Kauzy, kauzičky...

V *Lidových novinách* (2. 4. 2011) mudrovali Jaroslav Slomek, Věra Menclová, Jiří Dědeček a Marta Švagrová o o knize *Vrchlický erotický*, kterou vydalo nakladatelství Paseka. Tahle rubrika (stránka) je jediná, kde by čte-

Béčka, céčka, déčka...

Netušil jsem, co se dá zažít na stará kolena, když si pustíte film na DVD, který vám někdo někdy dal... Režie a produkce: Lloyd A. Simandl: *Nebezpečná kořist*.

Nedaleko Prahy existuje Drexlerův výzkumný ústav, kde se zabývají změnou chování. „Vyrábějí“ zde dokonalé zbraně, ženy vražedkyně, kterým implantují cosi do těla a na dálku je řídí. Doktora Drexlera hraje opěvovatel kapitána Minaříka Josef Laufer. Jeho „supervizora“ Jiří Krampol, jednoho z „postižených“ Bořivoj Navrátil. Ještě tam k úplné radosti chybí Slávek Jandák. Proti tomu jsou Troškovy filmy oscarové fláky. Jedna z diváckých reakcí: *Neskutečná slátanina točená podle šablon a v podstatě nezažaditelná – tolik písmenek v abecedě není. Jako trošku cestopisná a trošku erotická parodie je to ovšem kousek k pohledání. Od srdce jsem se zasmál, když řidič Prahy V3S asi 200 metrů před překážkou začal se smrtí v očích zběsile brzdit a troubit zvukem nejnabušenějších trucků. To se nikde jinde vidět nedá... Nebo: Neuvěřitelný film z řady porevolučních céčkových koprodukcí se „západními filmaři“. Josef Laufer v roli zákeřného bídáckého doktora Drechsla. Český Belmondo Krampol v roli plu-*

kovníka Bromika. Do toho spousta nahotinek, erotických scén a dalších českých herců. Tragické herecké výkony, trapné efekty, opravdu neskutečné dialogy a zpětný dabing do originální anglické verze. Pro milovníky braku je to ovšem klenot k pohledání.

Natočeno v roce 1995.

Magnesia Litera jak prasklá citera...

9. dubna... Fakt to bylo devátého? Nebylo to prvního? Nebylo to snad na apríla? To, co se dělo při předávání cen Magnesia Litera, bylo snad z nějaké školní besídky gymnazistů. Anebo mně blbne televize. To spíš. Jestli je za každou cenu nutné při předávání čehokoli doplnit hluchá místa nějakým příběhem či samostatnými „gagy“, tak už je lepší si objednat režiséra Adamce, Mládka nebo F. R. Čecha. Ti by to hůř neudělali. To jsem se zase styděl. A se mnou i to tolikrát vzpomínané DPH.

Nápad, ale asi špatný...

Když člověk sleduje chování politiků, mívá občas dojem, že jde buď o zkoušku nějaké absurdní hry méně známého autora, nebo že pacienti psychiatrické léčebny rehabilitují (doktor je pozoruje za „jednosměrným“ zrcadlem). Než převezmou poslanec/kyně nebo senátor/ka oficiálně svůj mandát, měli by předstoupit před komisi psychiatrů, psychologů a dalších odborníků. Třeba pan poslanec Škárka působí velice nevyrovnaně a bojím se (protože pracuji na pražské Malé Straně), aby nedošlo k nějaké politováníhodné události.

Jenže kdo bude nominovat komisi a posuzovat její výkon? A jsme zase u toho. Kdo vlastně hlídá hlídače? Někdy automa-

tický hlásič, fungující podle nastavení výrobce?

Umřel Zdeněk Vašíček...

Poslouchat chytré lidi je balzám na duši. Zdeněk Vašíček byl chytrý, a ještě k tomu slušný člověk. Nikam se neprsil, neopakoval stokrát opakované, popisoval naši lidskou i občanskou tragédii jasně, s nadhledem, se silou faktů nastudovaného i prožitého. Zažil jsem s ním jeden oběd v jeho Jamrtálu, v hospodě pod Nuselským mostem. Bez křeče, s lehkostí pířka byl schopen reagovat na cokoli, s jasným postojem. Kde si to stihl všechno promyslet? Takhle má vypadat Učitel. Nevařil z vody... Kdyby mně někdo ozřejmil „fungování“ historie tenkrát na FF UK, jak to udělal on, nemusel jsem v životě udělat pár pitomostí.

Zdeněk Vašíček umřel 13. dubna.

Buch báb a elektronická kniha letí do kouta...

14. dubna 2011 byl do vydání *Mladé fronty Dnes* přidán inzertní suplement s nabídkou na elektronické knihy *Ebux Wooky*. Takže jen tak namátkou:

Bára Nesvadbová: *Pohádkář*. Papír 209 Kč / Mluno (tedy elektrokniha) 115 Kč.

Petra Soukupová: *Zmizet*. 289/199

Michal Viewegh: *Biomanželka*. 249/164

Václav Klaus: *Kde začíná zítřek*. 199/129

Tomáš Sedláček: *Ekonomie dobra a zla*. 299/149

Jan Rybář: *Čtvrtá kostka*. 299/199

Hana Andronikova: *Nebe nemá dno*. 299/149

A zadarmo: *Krakatit, Kytice, Král Lávr, Broučci, Babička, Staré pověsti české, Osudy dobrého vojáka Švejka...*

To si snad dělají kozy? Kdyby šlo o nové tituly, které byly uvedeny na trh ve variantě papír/mluno, pak to s přivřenýma očima pochopím. Ale tohle? Takhle zítřek nezačíná...

Kdybyste náhodou nevěděli...

Stylistka Anita radí, jak se obléct na piknik: „Pro piknik je důležité dodržovat jednoduchou zásadu: obléct si pohodlný, ale zároveň chic outfit. Vyberte si oblečení, které můžete snadno vrstvit: to oceníte v případě, že se počasí rozhodne ukázat rozmarnou tvář. (...) Efektní jsou obyčejné bílé tílko, džínové šortky a jednobarevný cardigan na knoflíčky. Nutností je však barevný šátek, retro sluneční brýle, výrazný prsten nebo náušnice.“

(*Metro*, 15. 4. 2011)

V tomhle světě opravdu není jednoduché žít. Teda aspoň pro mě.

Přečetl jsem si...

V *Deníku r(R)efendum* (18. dubna) na síti:

Titulek:

V Gaze byl zabit známý palestinský aktivista, lituje i Hamás

Podtitulek:

Členové salafistické skupinky v palestinském pásmu zavraždili Vittoria Arrigoniho, slavného italského aktivistu, který zde žil. V Gaze vládoucí hnutí Hamás čin odsoudilo. Podle pozorovatelů má souvislost i s jeho vlastními problémy.

Kdo má či měl problémy? Hamás, nebo známý propalestinský aktivista? Co má souvislost? Čtu to dobře, že vražda má souvislost s problémy propalestinského aktivisty? Byl to gay v izraelských službách? Kolik má čtenář možností?

V *Metru* (18. dubna):

Titulek:

Kam jezdí sexuchtivé Češky

Podtitulek:

Letní sezona začíná a s ní i výlety českých paniček. • Hlavní destinací pro sexuální dobrodružné hrátky je Tunisko • Hříšné výlety pořádá na tři tisíce žen ročně

Takže v tomhle státě je 3000 žen, které jsou pořadatelkami výletů za sexem do Tuniska, tzn. 3000 buď OSVČ, nebo společností s ručním omezeným, nebo akciověk. To je pro ministerstvo financí dobrá zpráva, že nám živnosti vzkvétají. Ale doufám, že jsem to přečetl dobře...

Odposlechnuto..

Vždycky když slyším výraz „sociální síť“, ihned mi naskočí představa zasaných záchodků na Masaryčce. Sociální síť jsou přece sociální zařízení. Nejsou-li, co jiného jsou?

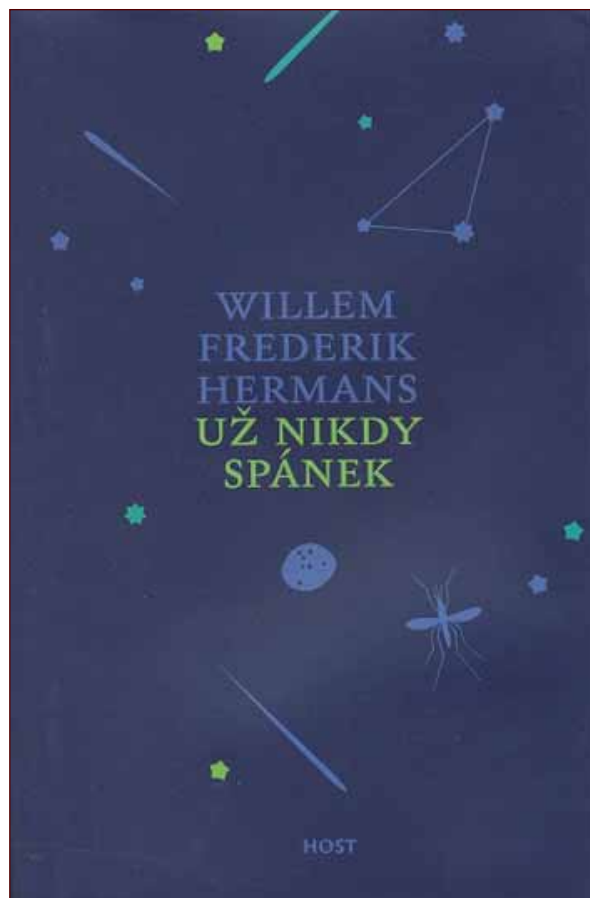
Jakub Šofar

Poslouchat chytré lidi je balzám na duši. Zdeněk Vašíček byl chytrý, a ještě k tomu slušný člověk. Nikam se neprsil, neopakoval stokrát opakované, popisoval naši lidskou i občanskou tragédii jasně, s nadhledem, se silou faktů nastudovaného i prožitého. Zažil jsem s ním jeden oběd v jeho Jamrtálu, v hospodě pod Nuselským mostem. Bez křeče, s lehkostí pírkou byl schopen reagovat na cokoli, s jasným postojem. Kde si to stihl všechno promyslet? Takhle má vypadat Učitel. Nevařil z vody... Kdyby mně někdo ozřejmil „fungování“ historie tenkrát na FF UK, jak to udělal on, nemusel jsem v životě udělat pár pitomostí.

K
e
č
t
e
n
í

Přečteno

Když lidi nečtou, a prý nečtou, musí za ně číst jiní. Nakonec proč by nemohli existovat profesionální čtenáři, kteří by za úplatu četli pro druhé.

Četba, s. r. o., čteme za vás a pro vás! Přivezte nám svoje knihy, my je za vás přečteme (očteme vám je) a zase si je můžete odvézt. Množstevní slevy, rychlostní příplatky. Podle vašich požadavků pak vypracujeme závěrečné zprávy, jež budou opatřeny kulatým razítkem.

Mohlo by to vypadat třeba takhle:

Za první

V posledním *Welesu* (44–45) mě oslovil/zaujal Vít Ondráček se souborem *Věta denně a jiné črty*. Jeho literární minimalismus je výhřevný. Zabere málo místa, ale obsahuje velkou energii. Viz:

Osamělý strom v lese lidí.

Jsem nezávislý jako divoká svině.

Nekulturní atašé.

Být pro mladé hlupákem, ta role není bez půvabu.

Kulturní dědictví čili to, co člověk nestačil zničit.

Dědictví mírní bolest nad odchodem.

Verše pod maso.

Největší dostupnost toalet na světě.

Za druhé

Podobně to umí Viktor Šlajchrt, teď to dokázal v *Revolver Revue* (82) zápisky z roku 2010 *Po bankrotu*.

Viz:

Výsada mrtvých? Nesmrtelnost.

Co je pravda? V Čechách vždy to, co zvítězí.

Ranní porce pošty. Pořád by mi chtěl někdo zvětšovat penis. Navíc v angličtině.

Bůh, na rozdíl od čtenářů, rozumí všemu.

Byla tam, abych tak řekl, plná prdel chytrých lidí.

Člověk musí být zapomenut, aby mohl být objeven. Mystika zmrtvýchvstání. Musíme umřít, abychom se narodili.

Ztracená armáda. Veteráni všemožných kulturních revolucí. Všichni stejně poraženi časem.

Čechy mého mládí: hospody plné chlapíků, kteří tam tiše a beznadějně pili na kuráž.

Jsou věci, o kterých se s ženami nežertují. Například záclony...

Nedělat ostudu svému osudu. O jméno nejde, to je tatínkovo...

Mládež neexistuje a nikdy neexistovala. Je to jen výmysl starých šíbrů. Návnada v pasti na mladé.

Za třetí

A zatím si myslím: kde leží hranice v provozování vědy? Hledat něco, co ještě nikdo nenašel, ale sám to taky nenajít – smí se tomu říkat provozování vědy, nebo jen nedostatek štěstí? Nebo snad nedostatek nadání? Kdo ví? Zmocní se mě příšerná hrůza: muset se vrátit s prázdnou. Jen se sérií barevných fotografií, co se hodí k prohlížení v rodinném kruhu. Ale jinak výsledek veškerý žádný. O tomhle přemýšlí v polovině románu nizozemský student, který se vydal se třemi norskými kolegy na geologickou výpravu na sever, do provincie Finmark, s velkou ambicí učinit objev a proslavit jméno, když se to nepovedlo jeho otci. Proti svým druhům nešikovného, netrénovaného, neadaptabilního a podezřivého Alfreda čeká těžká, tragédií poznamenaná cesta, s poznáním, že i prokázání neplatnosti předpokladů není pro člověka (pro vědu) prohrou.

To by si měli povinně před spaním číst vědci čeští, badatelé a sběratelé impakt faktorů.

(Willem Frederik Hermans: *Už nikdy spánek*. Přeložila Magda de Bruin Hübllová. Host)

Za čtvrté

Kšandy stáhl, na bobech

skrčil se za jaloveček.

Bylo ticho, větřík vál

a on si tam klidně sral.

Vrchlický erotický. Rytíř Smil a další erotika připisovaná Jaroslavu Vrchlickému

(Paseka, 2011. K vydání připravili, komentáře a ediční poznámku napsali Radim Kopáč a Josef Schwarz)

K prvním mantrám, kterými jsme v nejčerstvějším mládí ulevovali svému libidu, i když jsme to ještě nevěděli, byla věta: Hovno smrdí vždycky, napsal Jaroslav Vrchlický. Do konce jsme to ani s vousatým autorem, kterého jsme nejspíš měli vyobrazeného v čítance, vůbec nespojovali. Protože vyřčené funguje jinak než napsané. Jestli dnes, dvacet let poté, co spiklenci slasti mohli vyběhnout do ulic z kanálů, abych trochu pošteloval geniální postřeh Jana Nejedlyho, vychází kniha prasárniček a skatologických veršovanék, jež možná napsal nebo nenapsal Jaroslav Vrchlický, tak to na prostou většinu z obyvatel této přisprostlé krajiny (už její reliéf by se dal eroticko-topograficky okomentovat, jako ostatně cokoli jiného) nechává klidnou, protože máme jiné věci na starosti. Prdel, hovno, srát, šukat, mrdat či další neslušná slova jsou úplně dětsky čistá proti tomu, co se tady děje ve společenském prostoru. V našem společném prostoru. Má to však smysl do prdele komentovat? Hovno leda.

Snad nejméně namočený člen vlády ve všech sračkách, kníže Karel, nemá k nešvarným výrazům daleko a v každém rozhovoru pro tisk vypustí aspoň jednu „prdel“. Aby byl blíž k lidu, možná. Takže skatologický i erotický úžeh tu má téměř každý. Tak o co jde?

Podstatné je, aby z toho všeho nevyplýnilo závěrečné poslání:

Ztratil do budoucna víru,

že utahá každou díru,

s trpkým smíchem podbízaje (se),

uřízl čuráka i vejce.

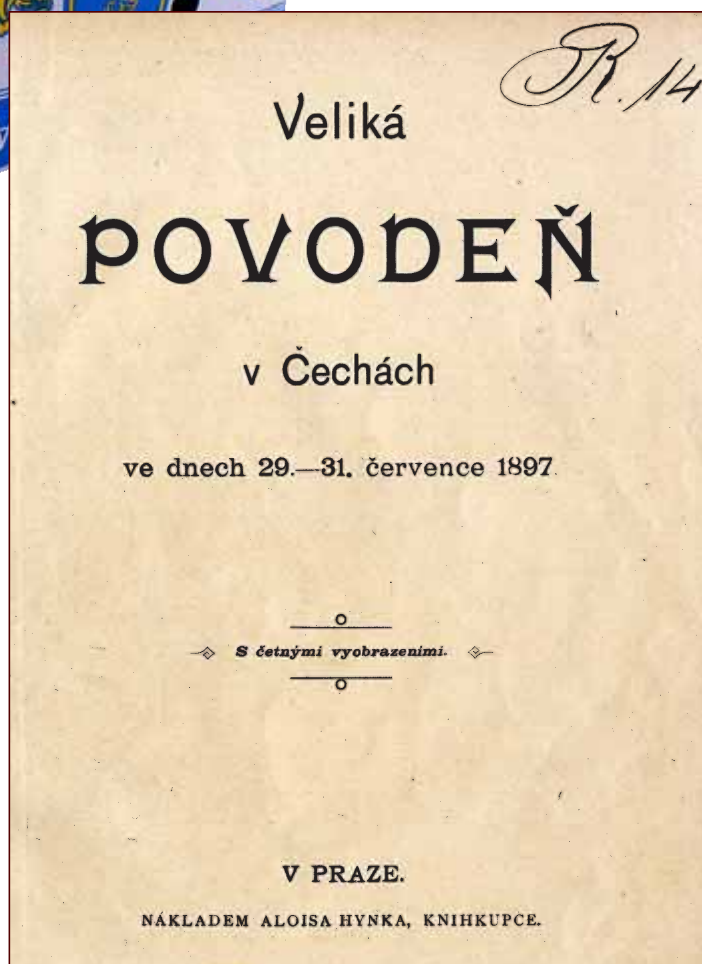
Tak to by byl smutný, opravdu smutný úděl.

Že jsem o tom Smilovi vlastně nic nenapsal? Že ne? Tak to si klidně vyserte voko!

Jakub Šofar

K
e
č
t
e
n
íZ antikvariátních
banánovek

Ruka páně těžce
spočinula na
vlasti naší a krajích
středoevropských.
Hrůzy pohrom
živelních stihly opět
požehnané kraje tyto
a způsobily škody
nesmírné – v poušť

proměněny luzné krajiny. Škoda jen na úrodě páčí se na miliony zlatých a naděje tisíců hospodářů obráceny vniveč. Znamý prorok povětrnosti Falb naznačil den 29. července jako kritický den druhého řádu a předpověděl lijáky několik dní trvajících. Předpověď jeho vyplnila se pohříchu. Po kolik dnů lilo se bez přestání a všeobecné byly obavy, že nastane katastrofa. Co však se stalo ve dnech od 29.–31. července,

Veliká povodeň

v Čechách ve dnech 29.–31. července 1897

předstihlo strastná
očekávání: zprávy,
které z krajů živelní
pohromou stížených
došly, zvěstovaly, že
nikde není
pamětníků tak
rozsáhlého neštěstí.
Katastrofa stihla
skorem dvě třetiny
Čech, část Moravy
a Slezska, Dolní
a Horní Rakousy,
Salcburk a velkou
část Německa.
Podáváme zde
čtenářstvu neúplné
jen vylíčení hrozných
událostí.

Mezi Hořenicemi a Jaroměřem došlo k vzrušujícímu výjevu. Kolem 11. hodiny odpolední bylo totiž slyšeti zoufalý nářek a úpěnlivé volání o pomoc. Ve spoustě vod pak objevil se přikvapivšímu obecnstvu následující obraz: na stromě trčícím v hučících vlnách, seděla děvče, jež na cestě do města bylo v 8 hodin ráno překvapeno a obklíčeno vodou. V zoufalství vylezla dívka na strom, odkud očekávala pomoc. Veliký dav obecnstva pozoroval zoufalou situaci nešťastného děvčete. Zpráva o tom donesla se též do jaroměřských kasáren, odkudž vojáci odebrali se k vodě, aby o záchranu děvčete se pokusili. Několikrát pustili se po proudu, vždycky se však museli vrátit. Teprve desátníku Václavu Lacinovi a pěšáku Josefu Kryštofovi se podařilo s nebezpečím vlastního života děvče zachránit. Nešťastnice byla oběma statečnými muži dopravena na břeh,

kdež ovšem chrabrý čin vojáků vzbudil aplaus.

Nové Benátky. Rozvodněná Jizera zaplavila dolní část města. Lidé zachraňovali se i na střeších opouštějící stropy své byty. V jistém domku zůstali 64letý stařec a 75letá stařena, kteří nemohli se odtrhnouti od svého bytu. Před vodou unikali na židli, stůl a na pec, marno, voda stále stoupala a v téže chvíli, kdy zřítla se na dvoře socha sv. Jana, stařec zmizel ve vlnách. Stařena celou noc po tmě seděla v koutku na peci, ráno pak uzřela svého stařečka, zmítající se jeho mrtvolu ve vodě ve světnici stojící.

Trutnov. Dne 29. července k večeru vystoupila řeka Úpa ze svých břehů. Mocným proudem byl železniční most ohnut jako slabý prut, v továrně Ettrich byla část stroje a stáj pro koně stržena a odplavena. Žena kočího zaměstnána byla zachraňová-

Chrastava.

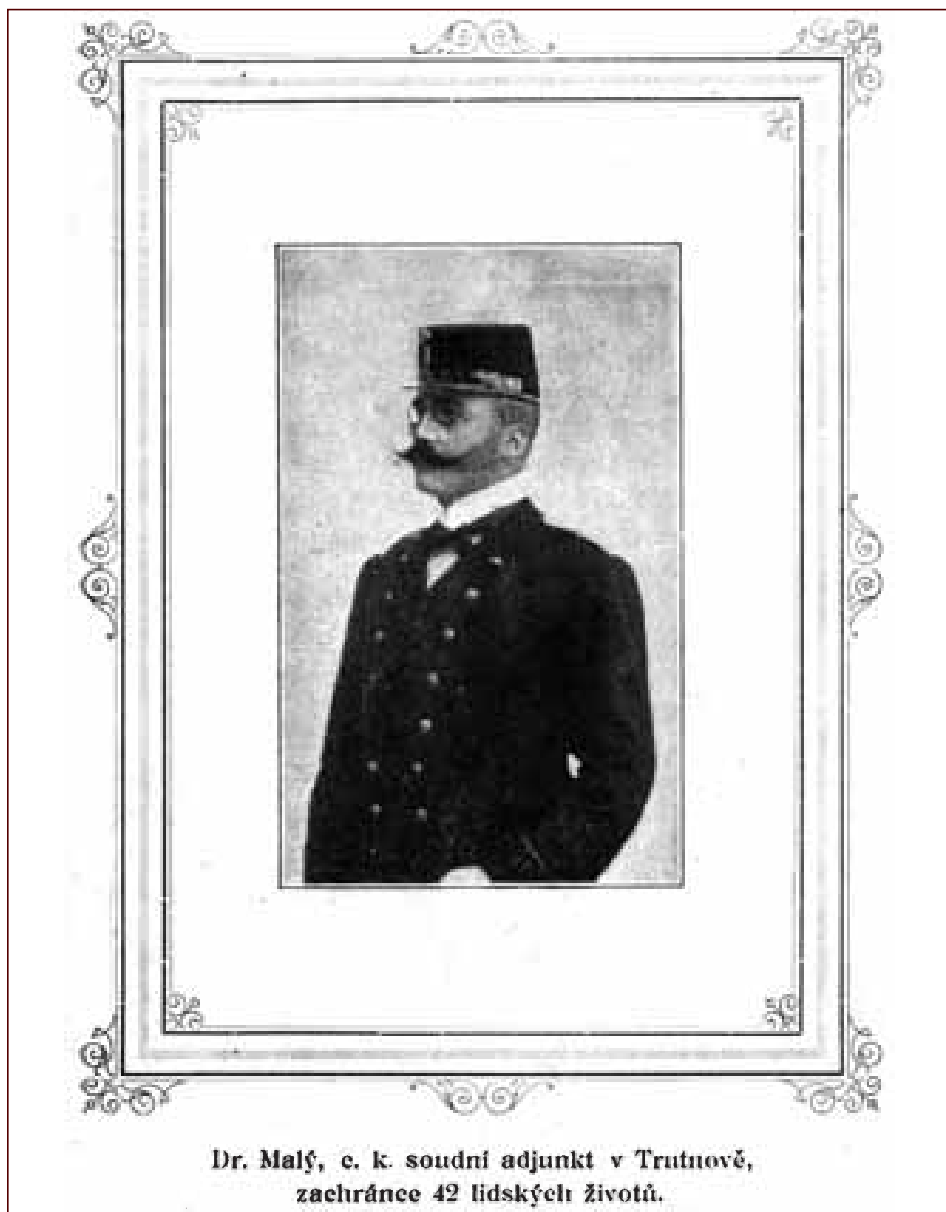
Die fotogr. F. Stracke v Liberci.

ním koní, když část podemletého břehu na němž stála, byla vodou urvána a nebohá žena nalezla ve vlnách smrt. Na záchranu její z rozkaceného živlu nebylo lze ani pomyslet. Utonulá zanechala čtyři dítky.

Odpoledne voda poněkud opadla a tu naskytl se zraku diváků hrozný pohled. V bahně a ve špinavých kalužích bylo viděti na mnoha místech lidské mrtvoly.

Na hořejším Starém městě byl vlnami sbořen dům pekaře Antonína Enda, obydlí dělnickými rodinami. Vidouce, že ze všech stran jsou obklopeni dravým živlem, uchýlili se všichni obyvatelé do jedné světnice v prvním patře. Ačkoliv již od 3. hodiny ranní volali a prosili za pomoc, nikdo nechtěl se ve člnu odvážit do dravého proudu. O 7. hodině ranní přišel adjunkt zdejšího soudu pan dr. Malý, vynikající velikou tělesnou silou, jenž seznal hroznou nebezpečí, v jakém se nacházeli obyvatelé Endeova domu, odhodlal se ihned, že přispěje jim ku pomoci. Spěšně shodil se sebe kabát a upevniv si kolem pasu dva provazy, vrhl se do vln. Konce obou provazů drželi lidé na suchu stojící. Tak dostal se dr. Malý k zatopenému a již polosbořenému domu. Na této výpravě několikrát zmizel pod vodou a nejdnou domnívali se lidé, s úzkostí jeho konání sledující, že jest ztracen. Když vnikl do ohroženého domu, shledal, že mnozí upadli následkem strachu a marného dovolávání se pomoci v úplnou strnulost. Již ani nevěděli, co se s nimi děje. Statečný ochránce dr. Malý musil jednoho po druhém – muže, ženy, starce a děti – odnáseti na nejbližší bezpečné místo. S utajeným dechem sledovali diváci, když dr. Malý současně vynesl z ohroženého domu ženu se dvěma dětmi. Ženu na zádech a v každé ruce dítě kráčel po prsa v proudu a všechny tři životy zachránil. Lidé, kteří sledovali jeho hrdinský čin, slzeli radostí a provolávali slávu statečnému muži. Dvě a půl hodiny pracoval a z domu vynesl a před jistou smrtí zachránil 42 osob. A když dokončil své veliké a záslužné dílo, klesl vysílen. Musil býti dopra-

Dr. Malý a 42 osob jím zachráněných.

JUDr. Malý

Místo bývalého mostu u porážky ve Vrchlabí.
Dle fotogr. A. Erbena ve Vrchlabí.

Pohled na Staré město v Trutnově.
Dle fotogr. A. Lehmann v Trutnově.

Dle fotogr. H. Bedmíka v Jilemnici.

Jižní (zadní) strana hotelu „u císaře německého“ u Spindelmühle.

Maršov

Dle fotogr. A. Lehmann v Trutnově.

Dle fotografie A. Lehmann v Trutnově.

Pobořený most ve Vrajetu.**Továrna „Elbemühl“ v Hostinném.**

ven do svého bytu, kdež dostalo se mu náležitého ošetření.

Semily. Přišel telegram, že v hořejší části Jizery voda valně vystoupila. Dle výšky vody v Semilech ani nikomu nenapadlo, že by nějaké nebezpečí městu a okolí mohlo hroziti. Avšak ještě ten večer zaplavila povodeň celé dolejší město tak, že rozvodněná řeka vnikla do příbytků a odnášela sebou kusy domků na březích stržené, obilí požaté, stromy vyvrácené, mosty strhané, sudy, nábytek, vály bavlny z továren, kozy, krávy, mrtvoly dítek i lidí dospělých. V jedné boudě dřevěné plul živý člověk a volal o pomoc a přispění. Bědující ženy, signály hasičských trub a signály továren blízkých, zvyšovaly ještě hrůzu u tohoto nešťastníka.

V pátek ráno k 8. hodině počala voda opadávati a zase vracela se do svého řečiště.

Připravil
Michal Šanda

Michael Lorenc

Hra

Hra

Co je mi do bělášků,
najdu si v lese
jinou lásku.

Třeba mokřady,
koráby
potopených vesel.

Ryby už nelovím,
sám jsem nerudná
ryba u dna.

Ale když dřavím
k pramenům Moravy,
jsem studna.

Ester

Koupeš se ve světle
zelených lampionů,
když krev je tma
a tma je krev,
když ladíš srdce zvonu.

Omýváš tělo z lamp,
věrná svému jménu,
když má tě smrt
a smrt tě má
bílou jako stěnu.

Můj zpěv ti vyzouvá
boty i s obutím,
když znak je kříž
a kříž je znak
života bez smrti.

Především

Návštěva

Náhlý klid
z dutých kostí,
výška poledne.

Dávný stesk
jak štíhlé mosty,
havran slétá k úplnosti
světa dřív,
než dosedne.

V představení pro vačnatce
kopulují roury, larvy,
hadi, svlačce...

Máme hosty:
růže kamenné.

Promluva k sobě

Jsi temnotou, která zvrací
světlo slov,
jsi žravostí nových korporací,
černochem nalíčeným na bílo,

jsi důsledkem svých vlastních činů,
voličem
Pol Potů a Ho Či Minů,
očima bez víček.

Vábné klíny
rodí svůdné mýty.
Dá ti každá druhá

z třetích zemí.
Dobrodiní
totality.

Je nezbytné být
absolutně současný
jak čichající pes,
je třeba být povědomý
jako Orfeus,
je dobré mít většinový vkus,
být bohem bohémů
v mediálním nebi,
je žádoucí být in,
ready,
mít kredit plus,
je prospěšné
být trochu Američan,
trochu Rus,
je důležité psát
nekrofilní poezii,
zobat z ruky
jednorukým redaktorům,
je zapotřebí vyladit
virtuální obrazovku života,
nechat se prostoupit
konzumní ideologií,
a především je nutné získat
mandát od voličů,
svěřit správu věcí veřejných
do rukou občanů,
té bandě neplatičů.
A když to všechno
vykomunikuješ
bez mediálního humbuku,
shodneš se i s opozicí,
která ti šla po krku.

Karle Hynku

Mácho,

barde, opřený o lunu,
učiteli hudby, pijící
destilát citu
na lačný žaludek
rozumu,
proč sázíš v kasinu
kostela
na prohru boha,
když víš, že bůh
nemůže prohrát.

Viděl jsem tě na rozcestí
vět,
váhals, kam jít,
s kým posedět...
Dnes sotva dýcháš
na mářách krajiny.
Opuštěný, opouštíš
svět ticha
pro jiný.

Mrak

V koncertní síni přírody
okna dokořán,
v ratejně poroby
nenasytný chřtán.

Jako když střelí do vrabců
v žebroví hvězdných drah,
na smečku rudých poradců
míří jen brady na mářách.

Mrak souloží s Jezeřím,
den fízluje noc
a ostrov srdce nevěří,
že je pevninou.

Letní noc

Pár starých habrů,
modřínů,
chalupy ztichlé,
každá jiná,
pěšina k řece
maliním.

Řeka a studený
gejzír v ní,
plážový balet
v bikinách času,
hra plachých světél
se stíny.

I když noc dopila
svou černou kávu,
ještě si dlouho
držela hlavu
v průhledných dlaních
dní.

Jméno

Osamělejší
než obraz za jménem
je jméno samo,
jediné příjmení
/jinak je vyprodáno/
v tiché poště jmen.

Opuštěnější
než samo jméno
je člověk sám,
i když byl tím jménem
z davu bezejmenných
vyvolán.

Samuel

I.
Uviděl jsem ho okem
drátěného plotu.
Seděl na lavičce,
hlavu mezi koleny.
Zatímco jsme mlčeli,
ptáci nám utkali
košile z cvrlikání.
Po chvíli jsem řekl:
Prodrat se k pradávnu?
Odpověděl:
Jenom tma si pamatuje
počátek světa.

II.
Seděl na lavičce
u nádraží,
blízko blázince.
Měl vlhké ruce
a pátravý zrak.
Šli jsme v duchu
po kolejíkch k obzoru
a po paměti k sobě.
Nad námi se vznášel
hluchoslepý pták.

III.
Viděl jsem ho srdcem,
okem malíře.
Seděl zády
k čelní stěně pozadí.
Tělo, které umírá
a které nezemře,
dokud nerozboří
dlouhou alej zdí.
Co jsem to vlastně viděl
očima ze světla pro světlo?
Ocelový lis,
či titanovou hřídél,
jež drtí mléčné sklo...?

Stále

Stále je vidím,
ty nevidomé,
kteří hloubí studnu
mumlavou mantrou,
stále je slyším,
ty rytíře kulatých slov,
kteří pohřbívají
hliněný Grál.

Ještě se dělím
s lovci kolem ohně
o svoji hněvivou řeč
a ještě třímám
v rozlehlém prázdnu
z hvězdného stříbra
ukovaný meč.

(K. R.)

V růžové zahradě

Co mi ty růže chtěly...

Bezútešnou lásku na neděli,
tkanivo hudby
spálené na uhel ticha,
hlínu poznání
a chuť k růstu v ní?

Nic tady není na počkání,
všechno už je
a teprve se děje
v líném zrání
beznaděje.

I zeď je pouhým počátkem
dlouhé cesty k hradbám,
když v podhradí jsou zásnuby
a na cimbuří svatba...

Pomalé město

Město
a všechno v něm
je pomalé.
Městská doprava,
příměstské vlaky,
loďky na řece.
Pomalá vichřice pomalu třese
pomalu rostoucím akátem.
Dívky se pomalu svlékají,
muži pomalu usínají.
Pomalů padá sníh.
Pomalů štěkají psi
z blízkého psince.
Muže, který spěchal,
zavřeli do blázince.
Co by za to dal,
aby byl pomalejší,
než lenochod.
Mohl by se stát
primátorem!
Postupně by zpomaloval
provoz v ulicích.
Město
a lidé v něm
zvolna by se proměnily
v muzeum živých soch.

Ranní chvála

Zlo,
z dlaně se vylíhlo,
malinký Golem
cupitá prázdňem kostela,
ticho rozléhá se,
zřetelný
je jenom posun v čase.

Modlitby se srážejí
rázem v suchý
déšť.
Dnes slunce nevyjde.
Na co asi myslí
dívka, která září,
věčné světlo
na oltáři...

Že je spasitelný
skelný pohled z kazatelny?
Pouhá fikce!
Sám jsem vyprázdněná samota,
prototyp
robota restrikce.

Až...

Až se má krev
promění v mizu,
až všechny štabajzny
pošlu k lizu,
stanu se modřínem,
zatoužím po dešti,
po víně asketů,
poslední neřesti.

B
ásnič
ky

Pavlína
Vítková

O sobě: Středobod mého života jsou Boskovice. Tady jsem se v roce 1975 narodila, vyrostla, dospěla, vystudovala střední školu, našla své zaměstnání, vdala se a narodila se mi zde před nedávnem dcera. Vystudovala jsem na FF UP v Olomouci obor česká filologie a výtvarná výchova a poté jsem jedenáct let učila na základní škole.

Poezii píšu přes deset let. Publikovala jsem v Hostu, Revolver Revue, Welesu, Textech, Reví Mítink a v internetových časopisech Dobrá adresa, Divoké víno, A tempo revue a Wagon. Jsem zastoupena v antologii Divokého vína, ve sborníku Literární soutěže F. Halase – Na vlastní ticho a v almanachu Stavitelé chrámu poezie. V regionálním týdeníku Boskovicko mi jednou za čtrnáct dní vychází haiku.

• • •

Jiřímu Johnovi

tma nastlaná v ornici
ticho tiše oddychuje
živoucí masa
vlhké lůno země
zárodečný obal
s labyrinty
neslyšených hnutí
falické paprsky slunce
pronikají
šrafurou šera

skrze vrstvy
klíčení

• • •

jabloň u trati
vyšperkovaná
antracitovými brožemi
sněm krákorajících
lesklé peří
vrství se pod stromem

havrani
do svědomí
padlí

VZPOMÍNKY

Blány duše zarostlé v mase života
vzpomínky rvou vnitřnosti
jak Prométheův orel
Být v mlýnku dní
semletina emocí
k rychlé spotřebě všednodennosti
Jen krvavá pěna ulpí na povrchu
v západu slunce
příboj ztišený nakonec
A osamělé bárky dál kolébají se
na sametové stuze soumraku

• • •
dvojhlas bere zas čas do svých dlaní
v světle slunce síla pousmání
batole naděje lehce dřímá
a na kolébce
ze zásad dubových
pařát třímá nesměle
fénix vzešlý z popele

KATYŇ 1940 – SMOLENSK 2010

země a nebe v přesýpacích hodinách

které kdosi převrátil
jak na houpačce
neviditelná brázda
vzápětí vyplněná vzduchem

... a piláti dlouhá léta umývali si ruce
a lhali si do kapsy paměti...

cejch vypálený v Katyni
dědictví následujícímu pokolení
nezarůstá
šklíbící se jízlivost
v tragikomedii života
v níž ironie
umocnila tíhu smrti
na druhou

• • •
Boštík-Hordubal

Oblost života
z níž jsme vypuzeni
do světa ostrých hran
energie stlačená v kruhu
sluneční hodiny
v liniích
vyzařování
Kroky opisují ležatou osmu
po dřevěné podlaze
kulatina zad
schýlený muž
ruce založeny
duté klepání na bandasku s mlékem
Osamělost

• • •

Kodaň v Celetné

Panter noci
přichází plíživě
V nitru těla průstřely
zrcadlové chodby
s točitými schodišti
utopené v sinovém světle

Kdo ulehne na panteří kůži?

Zraněné světlo dýchá horečně
na stupnici roste neurčitost
A světlo za tmou jak v hrobě uložené

ve vrstvách zkameněliny pravd
jež zůstanou
skryty

ANDĚL SMRTI

stál uprostřed křižovatky
s naléhavým výrazem
– snad řídil dopravu –
máváje při tom
černým
praporem

• • •

Těžkooděnci lemují perón
v lhostejném očekávání
vlaku
Jako jeden muž
myslí na to...

Když právo je v síle
té která ničí
udělej krok zpět
než vezme tě
baníkovec tyčí

• • •

vypráno!
lenor
z oběšeného prádla
stoupá k nebi

• • •

slunce prospívá
po ranní kapičce
ovocného likéru
zatímco
v závětrí vítr větří
víry svinutých vůní
jak klubka hádků
na Gorgonině hlavě
jež padá do krajiny

sálající stigma
ulpívá

PO PORODU

bzučící úl
dětského pláče
v šedivém vlasu
sedlá krev
cizí obličej
roztříštěný
pavučinou
nad křečovými žilami
medově sladké
vznášení
k srdci

• • •

tyrkysová můrka
v záchodové míse
s krajkou
očistkové krve

ŽENY

Naříkáme:
Kolik příležitostí zastláno v duhnách!
Kolik utopeno v polévce!
Kolik vypráno v pračce!
Kolik rozšlapáno po podlaze!
Kolik setřeno s prachem!

Ale kolik příležitostí má růže?

• • •

Toniče

bílé dny
kdy tlukot jejího srdce zní v hrudi mé
ochmýřené tělíčko v lůžku něhy
saje svět
v tichu
motýlí třepetání víček
čas svinutý povijanem
uvnitř
zázrakem ožvlý
shluk buněk

• • •

ve zpustlých sadech
na šlachovitých pažích
mementa života –
– jablka plná
stařeckých skvrn

k zmizení odsouzená
v šedivých vousec trav
kde nikdo nesbírá
a kde břitva větru holí svraštělé tváře
krůpěje krve zase padají
tak život uniká
po jabkách

• • •

přilétá podzim
na vrakoviště duší
na křídlech listů krouží nad strništěm
je zúčtováno
modřinky trnek
a šípkové dráty drásají
nízké nebe
kovové rameno požeráku
probírá kusy
rezavého plechu
vyvrhujíc je o kus dál
na návrší marnosti
ocejchování rzí mizejí
slisování do konzervy
s prošlou lhůtou spotřeby
ostatní míjejí výjev
bez povšimnutí
kdo by chtěl vidět neviditelné...

• • •

tamburína s naprasklou
blankou ledu
oko upřené vzhůru
kde
v secesním ornamentu
tanečnice
nehybná v pohybu
dukátky na zápěstích
má zajizvené břicho
každoročním plozením...

v patách leží
v lesku zlata
dřímající tlení

• • •

v brázdách polí napnutý
šňůry srnčích kopýtek
holá duše polí
plápolá

v závětrí
krmelce strachu
s muškou na oku
z nedalekého posedu
míří hlaveň

nad polem padá z nebe poštolka
ptačí střela na dráze slunce
kámen jenž zabíjí
třepetavá výstraha
smrti

• • •

babiče

jitřní ticho
vykreslilo stromy
v korunách
zkřehlé dlaně
javorových listů
se loučí
šelestí sbohem
jak duše těch
co nevrátí se
s jarem
skrže jinovatku
copy sluneční
svázané
smuteční stuhou
dýmu komínů
nekonečnou
jak stesk

• • •

babiče

sedící na vrcholku
žlutnoucího modřínu
– jediná ze skvrn
vypraného rána –
náhle zmizela

obraz na sítnici i v srdci
osiřel
ztratil realitu

• • •

slábnoucí slunce
rozsvítilo lampionky mochyní
derniéra léta
ještě hřeje klín lesa
ale vlhko už prorůstá zemí
navzdory vrstvám listí
plíživé tlení

v brázdě plné podzimu
na zádech leží drozd
rubínový korálek
v oku
tudy prošla smrt
pod peřím
teplá měkkost těla
pomalu vychládá

• • •

Toniče

chystá se obejmout svět
srdíčko ptáčka v kleci
hrudního koše
prozpěvuje
na zádech čaruje rukama
kojenecká bílá magie
zaříkávání mléka

• • •

Městská knihovna Praha – V. Boštík

parkety galerie
 obsadily dychtivě –
 energetické body
 v síti dětství
 lačně pijící
 barvy života
 obíhající
 rodičovská srdce
 tak dlouho
 než se samy
 stanou
 počátkem
 nové spirály

• • •

ve Vaňkovce

nastal čas lovu
 s kreditní kartou
 tesáky výkladů vyceněné
 cenové akce akční slevy
 v omamném dechu parfumerií
 chvátáme
 uštvaná doba
 nohy se předbíhají
 ztrácejí těla

jak pravěcí lovci
 vyrabovat vnitřnosti
 umělé bytosti
 mrtvé už od počátku

nakonec odnést
 trofej srdce
 skrytou před ostatními
 v igelitové tašce

• • •

prázdný
 starosvětský byt
 prach v útrokách
 a silice stárí

 stačí fouknout
 a prachový portrét člověka
 rozpadne se
 na mikrosvět částic
 vířící prostorem
 všude a nikde
 makroobjektiv oka
 znovu se snaží zaostřit
 tušenou podobu

• • •

před obědem
 sousedka na balkoně
 vypaluje cejch na čelo dne
 špačci létají k zemi
 o patro níž
 pan Tichý s kumpánem
 ryčně přou se
 o nesmrtelnost
 pijácké chuti
 oklepávající popel slov
 v zamluveném bytě
 otevřeným oknem stoupá to výš
 z vedlejšího bloku
 drnčí sbíječky
 v povětří betonový prach
 na nedalekém parkovišti
 řidiči ohřívají se
 v motorech kamionů

nejraději
 bych poděkoval
 a odešel na opačnou polokouli
 říká si den

*H*A*I*K*U*

v zámku zachřestí
kdo to ví – bude-li rok nový
klíčový?

*H*A*I*K*U*

měsíc co měsíc
stříbrňák propadlý
do kasičky jitra

*H*A*I*K*U*

prasklina
krustou ledu běží – dosud
do závějí sněží

*H*A*I*K*U*

oblina
zdánlivého ticha
ponořen – neslyšně dýchá

*H*A*I*K*U*

řešeta země
v proláklínách tlučou
obnažená srdce

*H*A*I*K*U*

pod taktovkou slunce
po zimě orchestr krajiny
zazní

*H*A*I*K*U*

po zimě pahýly
rákosů chřestí větrem
v tlamě země

*H*A*I*K*U*

saténová stuha řeky
stromořadím větrem
povlává

*H*A*I*K*U*

čím vyšší štíty
tím hlubší propasti
v sousedství svém věstí

*H*A*I*K*U*

šiky kapek
na zábradlí připraveny
na zteč se sluncem

*H*A*I*K*U*

vezme-li čas
rafičky hodinám
v zrcadle duše uzříš

*H*A*I*K*U*

v padákové plachtě luk
spoután – se zemí
vně i uvnitř dlí

*H*A*I*K*U*

v jehelníčcích trnek
vrabci stehují
podzimu pestrý háv

*H*A*I*K*U*

psí víno v kámen
zakousnuté – na zídce
rozstříknutá krev

*H*A*I*K*U*

odhalení –
žilnatina větvi
osaměla po listech

*H*A*I*K*U*

tleskání
opona oblohy roztažená
letem dra(v)čím

*H*A*I*K*U*

sníh usedlý
na židlích těch co odešli
od stolu... studí

Reflektor mladých

Milan Kozelka si vyrobil z gypsu Jiřího Peheho a za svatojánské noci, mezi hodinou psa a vlka, ho oživil dlouhou mumlavou litanií. No oživil... po bytě mu sice nechodil, ale mrtvej nebyl. Po třídením půstu jen o vodě a pelyňku se Kozelka svého gypsového demiurga zeptal: „Tak jak to vidíš, Jirko?“ Demiurg Pehe zaskřehotal: „Pravice byla paradoxně schopna v krizi nabídnout ‚reformní‘ rétoriku, která se jevila legitimní.“ „Správně,“ vykřikl Kozelka radostně. „Bravo! A co dál?“ Demiurg Pehe opět zaskřehotal: „Pravice byla paradoxně schopna v krizi nabídnout ‚reformní‘ rétoriku, která se jevila legitimní.“ „Dobrý, ale to už jsem slyšel. Co se bude dál dít?!“ Demiurg Pehe zase zaskřehotal: „Pravice byla paradoxně schopna v krizi nabídnout ‚reformní‘ rétoriku, která se jevila legitimní.“ „Tak hele, klídek, tři dni půstu dobrý, ale nemám čas na pitomosti. Na tohle nehraju. Tak zpívej!“ Demiurg Pehe ani tentokrát nezaváhal a zaskřehotal: „Pravice byla paradoxně schopna v krizi nabídnout ‚reformní‘ rétoriku, která se jevila legitimní.“

Kozelka gypsového Peheho rozflákal lopatkou na uhlí, protože dobře věděl, že pravice byla paradoxně schopna v krizi nabídnout „reformní“ rétoriku, která se jevila legitimní.

Milan Kozelka r. (čti replikant)

Z
ade
k

Liszt
a Wagner...

v Piešťanech

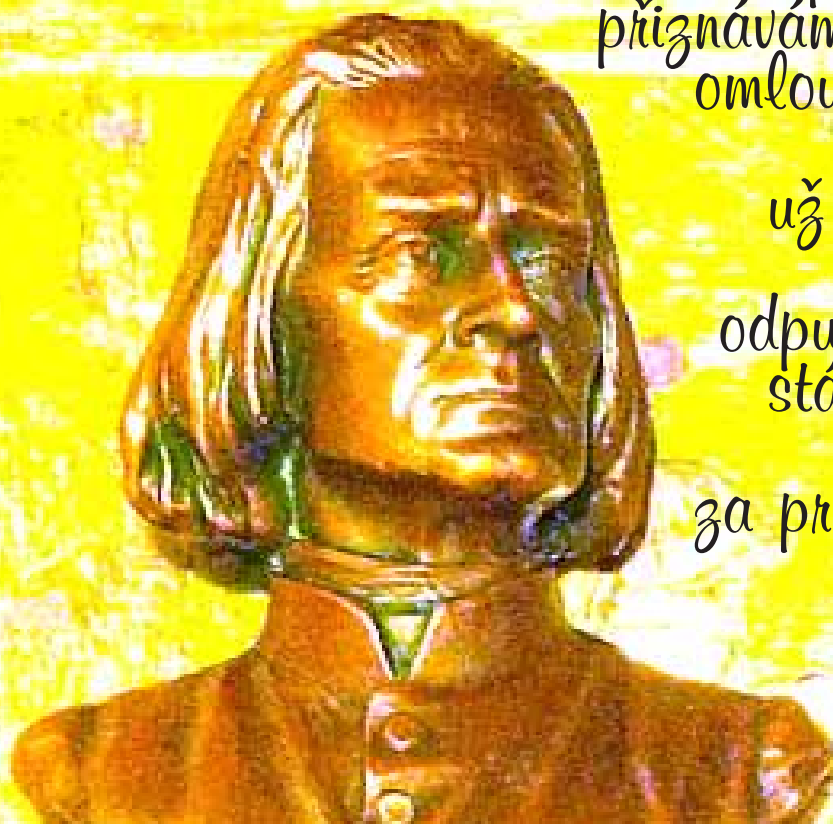
1.

Prase!

2.

Ale... to přece... ano...
přiznávám...
omlouvám se...

už nikdy...
taktovkou ne...
odpusťte...
stáhnou se z očí...

za prominutí...

neodpustitelné,
vím...

3.

Chtěl jsem říci
„pašije“!

Královiny

USA a očekáváme v rámci odchodu z funkce uhrazení 14 mil Kč do státní pokladny.“ Jeden si myslí, že takovým lidem bychom hned měli svěřit svou budoucnost. Jistě by se do budování demokracie pustili se stejnou pečlivostí, s jakou koncipují své výzvy.

Prezident Klaus ukradl pero redaktorům České televize

Demokrati útočí

Jeden musí obdivovat kultivovanost některých občanských iniciativ. Je přece obdivuhodné, s jakou vervou se do společenského života pouštějí lidé, kteří se před nedávnem s velkými obtížemi naučili číst a psát, jak ukazuje prohlášení zástupců sdružení Iniciativa Ne základnám, Alternativa Zdola a Iniciativa za společenskou změnu: „Obracíme se na prezidenta Václava Klause a premiéra Petra Nečase, aby vyšli vstříc rozhodnutí ministra obrany Alexandra Vondry dát svojí funkci ministra obrany k dispozici. Připomínáme naší výzvu týkající se neohospodárného nakládání s penězi daňových při propagaci umístění radaru národní raketové obrany

Jeden je přesvědčený, že novináři z České televize musejí bez ustání šňupat nějaké zvlášť účinné nelegální látky, které jim velmi úspěšně zastírají důsledky jejich chování. Každý z nás mívá nějakou tu slabou chvilku, je ovšem velmi trapné, když se potom po vystřízlivění vykrucuje jako malý Bart Simpson slovy „já to nebyl“. Když Česká televize v pořadu 168 publikovala záznam z tiskové konference v Chile, na kterém si Václav Klaus strká pero do kapsy u kalhot, což moderátorka komentuje pouze větou „zalíbilo se mu tamní protokolární pero“, bylo jasno: náš prezident krade a dělá ve světě ostudu. Nešlo o osamělý dojem jednoho člověka, přesně takto interpretova-

ly prezidentův skutek desetitisíce lidí na internetu. Máme-li od televize pouze takovou návodnou větu, opravdu vidíme na záznamu chlápka, co se snaží nenápadně sbalit pero. Ovšem když potom prezidentská kancelář kontrovala argumentem, že pera jsou vždycky dárkem pro návštěvy, najednou na videu pozorujeme člověka, který neskrývaně oceňuje pěkné pero, začíná poslouchat svého partnera a automaticky si toto pero jako vždy bere. Kdyby takový záznam pouštěli bez dalšího komentáře na apríla či v České sodě nebo jej aspoň doprovodili slovy „tady Klaus vypadá, jako když krade pero“, neřekl by jeden ani popel. Bylo by to prostě video střílející si z prezidenta. Kdyby konstatovali, že prezidentova kancelář lže, že Klausovo chování vnímali chlípští představitelé jako trapas, nebylo by možné cokoliv namítat. Jenže Česká televize místo toho vydá prohlášení, v němž se píše: „Příspevek z Chile byl zařazen na konec pořadu 168 hodin jako tradiční vtipná tečka, nezažněl k němu žádný hodnotící komentář, jednalo se o úsměvnou obrazovou historku. Takto to tvůrci pořadu 168 hodin chápou, nikomu žádný – ať už chtěný, či nechtěný – záměr nepodsouvají. Od jakýchkoliv dalších interpretací se Česká televize distancuje.“ Úžasně vysvětlení: ono vám šlo jen o vtipnou tečku. Tak to ano, to je jiná, v takovém případě jsme všichni úplně blbí,

Kdyby takový
záznam pouštěli
bez dalšího
komentáře na
apríla či v České
sodě nebo jej
aspoň doprovodili
slovy „tady Klaus
vypadá, jako když
krade pero“, neřekl
by jeden ani popel.
Bylo by to prostě
video střílející si
z prezidenta.

když se nám opravdu zdálo, že jde o trapnou krádež. Přece jsme měli poznat, že na nás kameraman pomrkává. A to by se televizní redaktori tedy jistě nezlobili, kdyby jeden příště třeba počkal, až se budou po večírku loučit s kolegyněmi, a pak nasekal několik fotek něčí pusy na rozloučenou a vyvěsil je na internet pod názvem „Vášnivá líbačka X. Y. se Z. A.“. Protože, hoši redaktorský, sranda přece musí být.

Jiří T. Král

www.kral.bloguje.cz

Pozn. red. – Tyto Královiny jsou krátké, protože líný autor se ukojil vydáním knihy a na svůj blog už prakticky nepíše.

Kniha Nekorektní zápisky od jednoho z nejbřitčích a nejprovokativnějších internetových glosátorů Jiřího T. Krále právě vyšla v Nakladatelství Petr Štengl.

K dostání u dobrých knihkupců, v distribuci Kosmasu (www.kosmas.cz) a především v knihkupectví Fišer v Kaprově ulici v Praze.

Dejte básníkovi moc, a on vám za neustálého opěvování svobody pořádně zatne tipec.

S kulturou se to má jako se zemědělstvím: každou chvíli to podle zpráv médií vypadá, že za pár dní dojdou brambory nebo knihy, pokud zemědělci či literáti nepustí státu žilou.

Literární časopisy připomínají prostředí levičáckých sekt.

Přestanete-li idioty regulovat, začnou brzy říkat demografie a upalovat čarodějnice.

K čemu je nám takové umění, u něhož nepoznáme, zda obraz zpodobňuje vagínu, nebo řiť?

Jaký úspěch by mohly mít třeba výlety do severokorejských lágrů (autentické mučení za malý příplatek) nebo do některého utečeneckého tábora v Africe (s pří-

ležitostí zhlédnout umírání na tyfus).

Kdykoliv se redaktorka kulturní rubriky Lidových novin Jana Machalická dostane do styku se slovem umění, skončí to vícečetným orgasmem.

Kdyby dnes Adolf Hitler uspořádal tiskovku, jistě by první otázka nějakého novinářského chytrolína zněla: „A jak jste to vlastně měl s tou Evou Braunovou?“

Z
ade
k

o komunistickém Šroubkovi a střízlivém zlém skřetovi

Jentokráte bude text o hledání svatého kolene poněkud kratší, měli jsme totiž čas navštívit pouze jedinou restauraci. Zvláště básník Šanda to odnesl výraznými abstinenčními příznaky a dožadoval se co nejrychlejší nápravy. V pravidelném úterním termínu jsem ovšem dlel ve Svaté zemi a zkoušel tamní exotické chutě. Zvláště jejich zeleninové, silně kořeněné přílohy mne povznášely do nebes a na hovězím bylo vidět, že už jej zde vaří nejméně tři tisíce let, takže k tomu, co nám obvykle plave v omáčce v hostincích, se to má jako verše Jiřího Kuběny k poezii. Nicméně vepřové koleno vám tu bůhvíproč nenaservírují, i kdybyste po kolenou přes celý Jeruzalém lezli.

Vyrazit jsme na něj tedy museli do chrámu luxusu, tedy toho prvorepublikového: do Staročeské restaurace Grand hotelu Evropa (www.evropahotel.cz). (Pokud stále máte v mysli samou vodu, přihoříme: původně to byl slavný Grand hotel Šroubek. A jak se kdysi říkalo: „Za života u Šroubka, po smrti v nebi.“ Jenže Šroubek je po smrti a jeho následovníci v nebe nevěří.) Bláhoví jsme původně mysleli, že restaurace se nachází v proskleném přízemí hotelu, ale ona je ve skutečnosti umístěna pod úrovní chodníku. Při sestupování po schodech si připadáte jako ve filmu Cesta do pravěku: podzemí se totiž skládá z různých podivných prostor: nalevo od schodiště seděli za plentou ve velké chodbě nějací studenti, dveře na záchod připomenou základní školu osmdesátých let, samotná restaurace je kombinací velmi zašlých dřevěných prvků a malby první republiky s koberci bolševického hotelu. Neřipadáte si zde prostě jako v hotelu v srdci metropole, ale jako v nějakém zámku přestavěném za komunismu na ozdravovnu (budete se divit, ale i Baloun má svá temná tajemství: jedním

z nich je dávná internace v podobné instituci kvůli podvýživě).

To místo zkrátka přináší větší překvapení než měsíční výpis z banky. Číšníci byli příjemní, ale dosti familiérní a chovali se, jako by šlo spíše o zájezdní hostinec než o restauraci první kategorie. Jídlo, které kolem nás nosili (a hostů zde večer nebylo více než deset), také příliš nelákalo k objednání: nevypadalo prostě o mnoho lépe než rumpsteak v nějakém baru se spoustou přílohy. Jako by někdo trochu „vytunil“ jídla ze čtyřky, ale nehodlal změnit způsob vaření. Svým způsobem nám to potvrdil zeleninový salát se sýrem, který jsme dostali k vepřovému kolenu: na velkém talíři ležela spousta kvalitních potravin, ale chyběla nějaká přidaná kuchařská hodnota. Prostě nakrájená zelenina a sýr smíchané dohromady, jako byste si to udělali doma, žádné chuťové překvapení.

Samotné koleno bylo velmi dobré, celkem bohatá obloha obsahovala i malé nakládané cibulky. Ale zase: nic překvapivého. Chutnalo nám, ale v grandhotelu bychom si rádi dali koleno něčím se vymykající stejnému pokrmu v hostinci na rohu, zvláště pokud je dražší (rozpačitost z výkonu kuchaře příznačně ilustrovala křenová pasta podávaná ke kolenu: kuchař ji zřejmě vyráběl, ale klidně ji mohl vyklopit ze sklenice, nebyl by v tom žádný rozdíl). A je samozřejmě otázkou, zda takový pokrm do podniku tohoto typu vůbec patří. A to přitom nesdílím názor „recenzenta restaurací“ Michala Sägnera, který označil tatarák, vepřová žebra a pečené koleno za „nudné hospodské klasičky“. (Toho se proto musíme zeptat: „Máš chuťové buňky, Sägner?“ A hned si odpovíme: „Hovno, Sägner, hovno máš!“) Ale zpět k exŠroubkovi: co je to vlastně za grandhotel, když v poledne nabízejí výhodné menu do sta korun a před vchodem stojí naháněč, což nikdy nevěstí nic dobrého, jak pravil básník Šanda.

A protože je za námi už pět kolen, rozhodli jsme se hlasováním rozhodnout, jak si stojí naše preference. První dvě místa obsadila kolena, která stojí za to vyzkoušet: u Čejpů na Pankráci a u Benedikta v Praze 1. Na třetím, respektive čtvrtém místě se umístila kolena, která jsou sice dobrá, ale nestojí za to je kvůli ceně či vzdálenosti vyhledávat: Grand hotel Evropa a U Krále Václava v Kunraticích. A poslední místo obsadil pokrm ze všech hledisek nepřijatelný, podávaný v restauraci V Náplavní v Praze 2.

Ale to není vše, neb miluji nudnou klasiku a balounovské porce, tak se ještě zmíním o restauraci – sport baru Nagano 98 na Smíchově (www.n98.cz), kde ve slevové akci nabízeli půl kila tataráku z pravé svíčkové za pouhých 200 Kč. To jsou nějakí čerchmanti, říkal jsem si při objednávání, nicméně lakomství a hlad přemohly můj zdravý úsudek. Malý domek v Nádražní ulici na rohu autobusového nádraží nevypadá příliš důvěryhodně, ale stále jsem doufal, že bych zde mohl v budoucnosti nalézt záchytné stanoviště při toulkách nočním Smíchovem. Zvláště když personál byl do telefonu hrozně milý a servírka na place opravdu pozorná. Ovšem kejdu podřadného a tučného masa (tuk se pokoušel kuchař dětinsky maskovat podobně vypadajícími malinkatými kousky cibule, které do masa rozmíchal) nepovažuji za tatarák, ale za teroristický čin. I tajemnice Böhmová, která je jinak odháněna z kuchyně při přípravě kteréhokoliv masa, protože ho ze tří čtvrtin sní ještě syrové, nebyla z hnusu fialového nijak nadšena. Sem už nezavítám, neb je mi těžko jen z představy, co kuchař dělá s ostatními pokrmy, říkal jsem si při odchodu, zatímco tajemnice Böhmová mlsně hleděla na mé odhalené lýtko. Budu zřejmě nucen pořídit si plynovou pistoli, neb nikdy nevíte, co můžete očekávat od

žen, které běhaly s vlky a jedly s nimi syrové maso.

A aby balounovské stesky byly úplné, zahájil jsem ještě jeden projekt z kavárensko-restaurační oblasti: měření doby bez očního kontaktu. Pravidla jsou jednoduchá – snažím se číšníka pouhou silou svého pohledu donutit k tomu, aby přišel k mému stolu a zeptal se, co mi chybí. Nepočínám si nijak svévolně – opravdu ho začnu pohledem stíhat až ve chvíli, kdy si chci něco objednat nebo zaplatit. A obsluha dosahuje skutečně pozoruhodných časů: zatím tři takto vyzkoušené podniky s přehledem atakovaly hranici 25 minut.

Číšník v čajovně Siva v Masné ulici v centru Prahy (www.cajiky.cz/siva) vzhledu pravoslavného popa raději pokušuje vodní dýmku, než aby se přesvědčil, že chcete zaplatit (a pozor na egyptská vína Faraon a Obelisk – chutnají, jako když rozlijete krabicové víno na nemocniční chodbě a pak ho slízáte). Číšnice v café baru a čajovně Jakara na Vinohradech (www.jakara.cz) zase raději pulíruje sklo za pultem, než aby sledovala všech šest přítomných hostů (jinak jde o dosti bizarní podnik, kde hraje populární hudba, nalévají špatné víno a k vodní dýmce si můžete přikousnout hot dog). A vítězem je restaurace U Kavalíra v Dejvicích (www.ukavalira.cz/dejvice) – vypít pouhá tři piva za dvě a půl hodiny, to se našinci ještě nestalo. K očnímu kontaktu zde byly přidány i posunky a nakonec i břišní tanec, ale vše marno. A přitom jde o příjemnou hospodu s dobrou Plzní a skvělými domácími utopenci. Potíže s pomalým přísunem alkoholu ale asi budou na dalším pořádku Kavalíra: spatřil jsem tu totiž jednoho politika již zaniklé pravicové strany, který byl pro svůj malý vzrůst přezdíván zlomyslný skřet, a ještě o půlnoci vypadal střízlivě – a to, milé děti, byl skutečný zázrak.

Z
ade
k

Podél

Drážďany
staré a nové

trati

Foto Alena Müllerová, Zdeněk Mitáček

Jarní výlet do Německa nás druhou dubnovou sobotu zavedl do Pirny a do Drážďan. V kapse jsme měli Kulturní pas / Kulturpass, který vydává spolek Euroregion Elbe/Labe. Umožňuje získat slevu na vstupném v několika desítkách kulturních zařízení v dolním Sasku. Cena Kulturního pasu je pouhých třicet korun.

Pirna, Sonnenstein, Otto Lange – Der Dresdner Expressionist

Pirna je zachovalé městečko, vlastně předměstí půlmilionových Drážďan, třebaže právě to by místní asi neradi slyšeli. Zachovalé v tomto kraji znamená, že nebylo zničeno při válce ani průmyslovou činností. V létě se sem

dá přijet po labské cyklostezce. Zaparkovali jsme u Labe a pod železniční tratí prošli přímo do historického jádra města, které bylo v syrovém dubnovém počasí celkem přívětivě naladěno. V celkem chladném počasí jsme si připadali jako první turistické vlašťovky letošního roku. Postupně se objevovalo více turistů, právě toho dne se konal desátý ročník hudebního festivalu Pirnaer Tresen. Prošli jsme historickým náměstím, fotili domovní znamení, potom jsme na svahu za kostelem Marienkirche luteránské evangelické církve vystoupali k pevnosti Sonnenstein, která je momentálně ze strany od Pirny obložena lešením a opravuje se. Tato pevnost byla založena ve 13. století a krátce byla v českých rukách. Město Pirna prožívalo svůj velký rozkvět v 15. a 16. století, kdy bylo důležitým říčním přístavem. Pevnost nad Pirnou po ztrátě vojenského významu sloužila jako zámek a státní vězení. V roce 1811 zde vznikl první německý léčebný ústav pro duševně choré, který byl na svoji dobu údajně velmi pokro-

kový. Věci se zcela obrátily za nacismu, kdy zde bylo v letech 1940 až 1941 usmrceno na 13 720 duševně nemocných osob, v programu tehdejší propagandou označovaném za eutanazii. Pohnutou novodobou historií pevnosti připomíná město Pirna nenápadně, k Sonnensteinu na památku těchto obětí vede řada malých barevných křížků vyznačených na dlažbě. A právě na Sonnensteinu je památník v podobě rozpuštěného autobusu, který oběti na místo dopravoval.

Dole v Pirně jsme zašli do městského muzea, kde jsme díky Kulturnímu pasu dostali slevu na vstupném ve výši jednoho eura. Výstava Otto Lange, Der Dresdner Expressionist – Mit Leidenschaft ins Holz gerissen je otevřena do 19. června. Langeho osud byl spjat se změnami, ke kterým v této krajině a zemi docházelo. Narodil se v roce 1879 a patřil k malířům secese. Výstava v Pirně se však zaměřuje na jeho práce expresionistické, které vytvářel zhruba od roku 1915. Jedná se převážně o kolorované dřevoryty.

Instalace výstavy přináší v jedné polovině sálu díla s válečnou tematikou, na protějších stěnách převažují výjevy z běžného života. Na jednom z úvodních obrazů je pohled na Labe, zelenomodré, zalesněné břehy v podobných odstínech a skály Saského Švýcarska v podobných odstínech. Nálada plynoucí řeky splývá s atmosférou plynoucího života na jejích březích. Perokresba z války, hlavy jako valouny v brázdách pole. Dále např. Kristova hlava (1916), Autoportrét (1914). Momentky na protější stěně: výjev z tržiště, z hospody a jiné z městského života. Chlapec se dvěma kočkami z roku 1917: dřevoryt v pestrých barvách a rozpohybovaných obrysech, výrazný obličej v žíhané žlutí, motivy koček takřka zašifrované v barevných plochách. Na pohled skromná díla dokazují autorovu schopnost pozorovat a vidět běžný život v jeho zvláštní kráse a osvětlení – paprsky jaksi nadčasovými. Lange patřil za nacistů k zakázaným, zatracovaným umělcům. Jak se v totalitním státě svobodná a vlastní interpretace reality postupně stávala nepřijatelnou, bylo toto umění vytlačováno na okraj a zakazováno. Jak v totalitním systému zabírá prostor svobody státní ideologií vnucovaná možnost jen jediného výkladu skutečnosti, ocitají se podobná díla v zatracení. Ideologie si uzurpuje právo na výklad reality, aby umožnila svým stoupencům uniknout úzkosti a strachu z toho, co člověk musí ve svém životě podstoupit. Strach plynoucí z existenciální úzkosti je dynamitem výbušnějším než střelný prach. Ponížení z jedné války vede k zbrojení do druhé války. Ná-

vštevba Pirny se tak ukázala být celkem šťastnou, právě pro možnost seznámit se s dílem tohoto autora. Otto Lange zemřel v Drážďanech při operaci v prosinci 1944. Návštěva této výstavy byla skutečně šťastným počinem našeho dopoledne v Pirně.

V Německém muzeu hygieny

Druhou zastávkou naší sobotní cesty bylo po Pirně Německé muzeum hygieny, Deutsches Hygiene-Museum. Z Pirny je do středu Drážďan necelých dvacet kilometrů, cesta vede zprvu podél továrních dvorů a autobazarů do Heidenau s velkým a Čechy hojně navštěvovaným nákupním centrem Real, za nímž se již ohlašují Drážďany: obytnými čtvrtěmi, sídlišti, dalšími autobazary a autosalony, vysílací věží ve Wachwitz na druhém břehu Labe. Jedeme po silnici B172, parkujeme u vel-

kého parku Grosse Garten. Vznik Deutsches Hygiene-Musea inicioval výrobce ústní vody Odol Karl August Lingner v době před první světovou válkou. Muzeum sídlí ve funkcionalistické budově postavené ve třicátých letech minulého století architektem Wilhelmem Kreisem. Původní budova byla za války z větší části zničena, její současná podoba je dána rekonstrukcí z let 2002 až 2006. Muzeum v dobách po svém vzniku sloužilo zejména k osvětě, kromě výstavy na dané téma se zde např. vyráběly informační a výukové panely pro Německo i cizinu. Po roce 1933 se zde začaly konat výstavy s obsahem diktovaným nacisty a jejich rasistickou ideologií. Za NDR se dočkalo renovace a obnovení svého původního poslání.

Návštěvník po širokém schodišti vstupuje do velké prázdné haly, uprostřed níž je box s prodejem vstupenek a informacemi. Také zde se tvářili, že Kulturní pas vidí poprvé v životě, po krátké debatě jsme však zaznamenali další úspěch a slevu ve výši

1,40 eura. Vstupenky prodávali dva mladíci v uniformách zřízenců Muzea hygieny. Byli nápomocní, ochotní a profesionální, shodou okolností jsme také ve stálé výstavě viděli jen tyto a podobné zřízence, kustodku jsem zahlédl u právě probíhající výstavy na multikulturní téma Kraftwerk Religion – Über Gott und die Menschen, kterou jsme ale z časových důvodů protentokrát vynechali. Probíhá až do 5. června letošního roku. Stálá výstava Člověk jako dobrodružství v Německém muzeu hygieny působí jako krajina lidského těla po bitvě. Sestává z několika sálů, jejichž obsah zhruba odpovídá osnovám biologie člověka pro základní školy. Úvodní sál je věnován nejznámějšímu exponátu: modelu skleněného člověka. Jedná se o model člověka s mnoha „systémy“ rozsvěcujícími se po zmáčknutí příslušného tlačítka na ovládacím panelu. Následuje sál Život a umírání, od narození po smrt. Vývoj embrya, několik řezů modelem těhotné ženy, o pár kroků dále cosi o nemocích, které

člověka mohou během jeho života potkat. Obrovská moucha ve zvětšení 500x, o vitrínu dále model roztoče ve zvětšení 4500x. Za oba tyto exponáty by se nemusela stydět žádná výstava Františka Skály. Plastikový model lidské tváře s gangrénou, flekatá panenka představující dítě syfilitické matky. Spodní polovina tváře dospělého člověka s krkem částečně rozežraným parazity. Výstelky sliznic – na maketách v obrovském zvětšení, plastické průřezy různých orgánů. Modely lidského těla z minulosti, ze starého Řecka. Plakát ze staré Číny se znázorněním energetických meridiánů. Posmrtné fotografie několika mladých lidí. Demografický strom života o vývoji populace v Německu – v několika verzích pro různá historická data.

V dalším sále téma Jídlo a pití, pojednávající o potravě jako tělesné funkci a kulturní veličině. Nacházíme zde místnost s modelem průhledné skleněné krávy, modely potravin a trychtýř potravního řetězce. Mezi exponáty v těchto sálech jsou zamíchány lékařské přístroje z minulého století. Prastarý inkubátor nebo třeba tzv. železná plíce, přístroj vyráběný v rámci RVHP jednou z továren v NDR.

V další místnosti výstava o lidské sexualitě, pomůcky atd., statistiky, kolik procent populace má kolik partnerů v průměru, kolik jen jednoho a kolik žije samo. Lidé na fotografiích oblečení a nazí. Obraz prázdného operačního sálu po potratu.

Další sál věnovaný mozku a myšlení, další na téma Pohyb: umění koordinace o rovnováze, zraku a sluchu a jiných smyslů. Závěrečný sál stálé expozice na téma Krása, pleť a vlasy, připravený ve spolupráci s firmou Schwarzkopf. Jakási ironie, po všech těch pohledech do útrob lidského těla se v posledním sále pojednává o povrchu lidského těla, o jeho vzhledu. Z důvodu nedostatku času jsme těmito závěrečnými sály stálé expozice jen letmo prošli, abychom se ocitli na prázdné, čisté chodbě, u obrovského kulatého okna do parku, připomínajícího oko Nemova Nautilu, jímž ve svém skrytu pozoroval podmořský svět. Tak jako bychom na té výstavě byli ponořeni hluboko pod povrch věcí, pohybovali se v jakémsi mikroskopu či přímo mikrokosmu, vytrženi na okamžik z dimenzí přirozeného světa. Čisté tvary té architektury kontrastovaly s obsahem expozice a činily tuto budovu ještě větší, než ve skutečnosti je. Jako by náš věk dospěl právě k tomu rozkladu na nejmenší dílky a nevěděl, co si s tím počít. Ve výstavních sálech se nachází rovněž velký model buňky s jejími součástmi a chromozom v nadlidské velikosti.

Takhle to tam bylo převráceno a malé věci se stávaly důležitějšími než celek, jako by vůbec jednotlivé části byly důležitější než celek v tomto pojetí v této výstavě. Dá se ale člověk pochopit z průřezu ledvinou? Nezasloužila by si představa rodičů matky jaksi útěšnější prostředí? Vědci zkoumáním života jako hmoty došli k mnoha pozoruhodným a praktickým objevům. Život samotný je však stále mysteriem, které vymodelovat nedokázali, tím méně napodobit svobodné chápání světa, historie, sebe sama.

Průchod modelem člověka v Německém muzeu hygieny na mě zapůsobil zneklidňujícím dojmem. Výstava v tomto muzeu je kritickým, vědeckým krokem, návštěvník zde najde jen málo jiného, velmi málo z možností nechat se oslovit něčím nad věcným, nad vy-modelovaným. Takové nakupení vědeckých exponátů však působí jaksi teskně, bezvýhodně, analyticky.

Ducha této expozice dodává program aktuálních výstav, přednášek a uměleckých performancí, který je, soudě alespoň podle programu v brožurce nazvané Vorträge, Lesungen, Konzerten, Tagungen, 4-5-6-2011, docela pestrý.

FC Dynamo Dresden

Čas jednoho dne a jednoho odpoledne se však nedal zastavit. Ne-daleko od Muzea hygieny nás zlákal k prohlídce supermoderního stadionu nejslavnějšího místního fotbalového klubu FC Dynamo Dresden, který se sice momentálně nachází až ve třetí bundeslize, ale na jehož domácí zápasy přesto dochází v průměru přes deset tisíc fanoušků. V poválečné historii města byl předchůdcem Dynamo Dresden klub SG Friedrichstad, který vyhrál východoněmeckou soutěž v roce 1946. Tehdejší správa sovětské zóny jeho minulost považovala za příliš „buržoazní“, za přežitek dřívějších časů. Výtržnosti,

kteřé se odehrály při oslavách spojených se získáním titulu, se staly záminkou k rozpuštění klubu. Následně vznikl pod názvem SG Deutsche Volkspolizei Dresden projekt ideologicky vyhovujícího, reprezentativního klubu, který byl výběrem nejlepších hráčů z místních policejních sborů. Na jaře 1953 byl přejmenován na SG Dynamo Dresden a vyhrál prvoligový titul. Následovalo rozhodnutí šéfa tajné policie Stasi Ericha Mielkeho o převedení nejlepších fotbalistů Dynamo Dresden do Berlína, kde vytvořili klub Dynamo Berlín. V Drážďanech zůstala jen rezerva a tým se postupně propadl do krajské soutěže, tzv. bezirkligy. Návrat se klubu podařil až v roce 1962. V sedmdesátých letech následovalo pět prvoligových titulů. V letech 1979 až 1988 byla ve zmanipulované východoněmecké soutěži vyvolána série deseti titulů klubu Dynamo Berlín, hrajícího pod patronátem Stasi. Fotbalisté z Drážďan byli v tomto období celkem šestkrát na druhém místě.

Stadion Dynamo Dresden, pojmenovaný původně po místním atletovi Rudolfu Harbigovi, se poblíž Muzea hygieny nachází od roku 1923. Pod původním názvem se také dá najít v mapách, ačkoliv nyní nese název sponzora Dynamo Dresden: Glücksgas Stadion. Při poslední modernizaci, probíhající v letech 2006 až 2009, získal kapacitu 32 066 diváků. Letos na přelomu června a července se zde bude hrát MS světa žen.

V sobotním odpoledni kolem stadionu panoval klid, všechny brány byly zavřené. FC Dynamo Dresden hrál venkovní utkání v Rostocku.

Hlavnímu průčelí stadionu do ulice Lennéstrasse dominuje obrovská prosklená plocha hlavní tribuny a VIP sektoru, pod ní jsou okna výkladů fanshopu, kterými jsou vidět figuríny v mikinách a trikotech klubových barev. Pár kroků za prodejnu je jediné místo, kudy se dá zvenčí nahlédnout na trávník. Skrze železnou mříž jsme únikovým východem zahlédli kousek hrací

plochy a dolní část tribuny. Je to snad jakési lákadlo pro kolemjdoucí... Kontrast zeleného trávníku a plastových sedaček, ve žluté a černé barvě, v jarním odpoledním slunci. Na tribunách dominuje zářivě žlutá, jen některé sedačky jsou v automobilové, antracitově černé barvě. Okolo stadionu prakticky nikdo nebyl, jen pár nakupujících ve fanshopu. Z postranního vchodu jsem viděl vycházet někoho, kdo mi připomínal trenéra Matthiase Maucksche, jenž Dynamo tou dobou hrálo právě v Rostocku, a tudíž to musel být někdo jiný. Po prohře 0:1 tohoto trenéra vedení klubu odvolalo a funkce se ujal Ralf Loose.

Skleněná továrna Volkswagenu

Od Glücksgas stadionu FC Dynamo Dresden jsme spěchali do Gläserne Manufaktur.

Továrna postavená v letech 1998 až 2001 na pozemku o ploše 81 000 m² podle návrhu z Drážďan pocházejícího od architekta Guntera Henna zabírá exkluzivní pozemek na severozápadním rohu Grosse Garten, v sousedství botanické zahrady. Budovu jsme nejprve téměř celou obešli až k zadní vozové bráně, kudy sjíždí kamiony s karoseriemi a podvozky do podzemí této továrny. V Gläserne Manufaktur se vyrábějí nejluxusnější vozy koncernu Volkswagen, limuzíny Phaeton, VW Polo série CC a Touaregy se špičkovou výbavou. Je to vlastně jedno velké technické divadlo, podobně jako je nejznámějším exponátem opodál stojícího Muzea hygieny skleněný člověk, zde se jedná o celou skleněnou – průhlednou – továrnu. Manufaktuře dominuje čtyřicetimetrová skleněná válcovitá věž, automatický zásobník pro 280 čerstvě vyrobených vozů. Prostor továrny je hygienický a čistý, se vzornými recepčními a průvodci v oblecích od Volkswagenu.

Po vstupu do budovy se návštěvník ocitá v členitém interiéru, který více než továrnu připomíná luxusní hotel. Po levé straně má restauraci Lasage, před sebou pak otevřený prostor recepce, který funguje také jako „öffentlicher Marktplatz“. Kulturní pas zde neplatil, zaplatili jsme vstupné pět eur. Fotografování je povoleno jen v přízemí a v showroomu. Návštěvníci čekající poblíž recepce vypadali převážně jako místní, ale k našemu překvapení se z nich oddělila skupinka čítající okolo patnácti našich. Továrnou nás prováděla český hovořící průvodkyně, studentka Drážďanské univerzity. Na úvod exkurze jsme vystoupali proskleným výtahem na galerii nad druhým patrem výrobního bloku. V továrně se o víkendu nepracuje, rozpracovaná auta čekala na svých místech. Phaeton v plné výbavě stojí okolo jednoho sta tisíc eur a má ve třídě luxusních vozů velkou konkurenci jiných německých značek. Limuzína od Volkswagenu – to v Evropě za-

tím příliš nezní. Odbyt v Číně a Jižní Koreji však nedávno umožnil rozběhnout druhou směnu a nabrat stovku zaměstnanců, od Nového roku jich zde pracuje pět set. Technici zaměstnaní ve výrobě při práci chodí po dřevěných podlahách z nehořlavého kanadského javoru, pohybují se v prostoru osvětleném rozptýleným světlem, které z reflektorů míří do zrcadel pod stropem, jsou oblečeni v bílých pláštích, které musí mít zapošíť všechny zipy, aby se při výrobě nepoškrábal lak vyráběných aut. Všechno potřebné jim přímo k ruce přiváží automatické kontejnery, které po lince vodí šedesát tisíc v podlaze zapuštěných magnetů...

Gläserne Manufaktur je dokončujícím podnikem výrobního řetězce Volkswagenu. Pečlivě zabalené karoserie sem přivážejí kamiony z továrny od Zwickau, podobně je to s motory, převodovkami a podvozky. Menší díly pro výrobu vozů do Gläserne Manufaktur ve všedních dnech několikrát denně

speciální nákladní tramvaj. Vlastní výroba je prakticky nehlučná.

Průvodkyně nám ukázala místo, kde ve výrobě dochází k tzv. svatbě, což je termín, kterým se v automobilové hantýrce označuje spojení podvozku a karoserie. Zmáčknout knoflík a spustit tento výrobní krok může čekající zákazník vlastní rukou, sám za sebe. Výroba a prodej aut zde přecházejí v jakýsi rituál, zákazník může do Drážďan přijet a ubytovat se v některém z tamních hotelů a v továrně po dobu osmadvaceti výrobních hodin pozorovat, jak je jeho auto montováno a sestavováno.

Netušil jsem, že kdesi uprostřed takto průmyslového prostředí se najde prostor pro slovo s tak lidským zvukem. Kdesi v každém příběhu musí být podobné místo, okamžik, ve kterém se věci vnější spojí s věcmi vnitřními, bod, ve kterém se protnou linie a významy, aby se věc posunula dál, aby ožila, získala hloubku, aby se něco stalo a od té chvíle to už bylo jinak. Napad-

lo mě, jak blízko má většina z nás k pohybu, jaký konají karoserie a podvozky na výrobní lince, síly osudu zvednou člověka každé ráno za límec, vytáhnou ho z domu a vláčí světem do zaměstnání a večer zpět a druhý den zase, jsme zařazeni, plníme své povinnosti, pracujeme, sami a dobrovolně, vzájemně jeden za druhého, jelikož je to nutnost dnešní doby. V něčem to připomíná výrobní linku, ale přece je to pořád jiné, v každém okamžiku se měníme, můžeme si myslet, co chceme, a občas to také změnit, přizpůsobit si tyto věci sobě a změnit svoji životní trajektorii podle své vlastní vůle.

V sobotní prázdné továrně byl klid a venku bylo město, ve kterém jsou velké parky a kde jezdí tramvaje, kde žijí statisíce obyvatel. Město toho dne velmi tiché a klidné. Bylo to jen tím slunečným sobotním jarním odpolednem, po dlouhé, únavné zimě, možná, kdo ví... Vnímal jsem toto město jako živou bytost pod otevřeným

a volným nebem. Ukázalo se nám jako město pozoruhodné a výjimečné, různými způsoby spjaté s minulostí, která se nám při naší návštěvě připomínala. Před Gläserne Manufaktur v trávníku mezi stromy leží několik lidskou rukou opracovaných zčernalých kamenů z městských historických budov. Je v nich minulost a všechno, co odešlo.

Šli jsme pak ještě do parku, kterým v létě jezdí miniaturní vláček Parkeisenbahn s jedním nádražím a čtyřmi zastávkami, a měli jsem tam všechno jako na dlani, Německo a jeho atributy, hygienu, fotbal, auta a vláčky... Přece jsem vzpomínal hlavně na první zastávku naší výpravy, na obrázky Otto Langa v Pirně a dobu s pokorou a bázní na nich zachycenou. Během našeho výletu jsme měli zvláštní štěstí na spojení dřívější a dnešních Drážďan.

Zdeněk Mitáček

V příštím čísle (vychází 1. června 2011)

rozhodně nenajdete:

Recenzi na novou knihu
Umberta Eca

Recept
na dršťkovou polévku

Rekvalifikační e-learningový kurz
na pozici literární vědec-lexikograf
(mamograf, pantograf)

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!